

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Warszawa, Mazowsze, Królestwo Polskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Panorama na Dynasach

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum publiczne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

y Budynek wzniesiony dla wyeksponowania *Panoramy Tatr*, następnie siedziba teatrów żydowskich, potem warsztaty i garaż Chevroleta

inicjatorem budowy rotundy przy ul. Oboźnej (potocznie na Dynasach) w Warszawie był dr Henryk Lgocki (1861-1917), krakowski prawnik, amator i kolekcjoner okazów entomologicznych, właściciel rotundy w Częstochowie oraz kilku obrazów panoramowych. Warszawska Panorama została zaprojektowana przez Karola Kozłowskiego (1847-1902) i wybudowana w 1896 roku na działce należącej do Marii ks. Światopełk-Czetwertyńska (hip. 2779 AB).

Pierwszą prezentowaną tam pracą była „Panorama Tatr” autorstwa Stanisława Janowskiego, Antoniego Piotrowskiego i niemieckiego malarza Ludwiga Bollera przy udziale A. Kotowicza, K. Mańkowskiego, S. Radziejowskiego M. Wańkie, K. Żelechowskiego, E. Jasińskiego, T. Axentowicza. Przedstawiała widok z Miedzianego (szczyt północno-wschodniej grani Szpiglasowego Wierchu) z umieszczonymi na pierwszym planie postaciami m.in. T. Chałubińskiego, W. Gersona, S. Witkiewicza, ks. J. Stolarczyka, Jana Krzeptowskiego-Sabały. Obraz miał wysokość 16 m i długość 115 m, a jego inicjatorem był dr Henryk Lgocki (1894). Początkowo praca eksponowana była w Monachium, gdzie została namalowana, następnie w Warszawie, gdzie nie cieszyła się dużą popularnością. Losy obrazu nie są znane. W 1897 roku w rotundzie prezentowano obraz Jana „Styki Męczeństwo chrześcijan w cyrku Nerona”, a w 1902 roku „Trzy dni Zbawiciela” tego samego artysty.

W 1910 roku budynek został zaadaptowany na potrzeby teatru z salą przeznaczoną na 1300 widzów. W 1913 roku budynek stał się siedzibą Teatru Żydowskiego założonego i kierowanego przez Ester Rachel Kamińską (1870-1925), aktorkę i „matkę teatru żydowskiego”. W teatrze tym debiutowała jej córka, Ida Kamińska (1899-1980) aktorka, reżyserka, od 1926 roku dyrektorka teatru Warszawer Idiszer Kunstteater.

W 1937 roku budynek rotundy został przebudowany na garaż i warsztaty naprawcze Chevroleta. W czasie wojny rotunda została zniszczona. Po wojnie w przyziemiu znajdowały się magazyny Teatru Polskiego. Obecnie pozostałości budynku są nieużytkowane.

Daty działalności / zakres czasowy:

1896

Dostępność

pełna

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Mnemoniczny

Rodzaj pamięci

narodowa/ polska

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Obszar artystyczny/ sztuka polska: malarstwo

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	-	Dynasy Warszawa
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	-	XXX
GODZINY OTWARCIA	-	XXX
DYREKTORZY	-	XXX
ZARZĄDCA	-	XXX
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)	-	Wzniesiony w 1896 wg projektu Karola Kozłowskiego Po 1910 zaadaptowany na teatr, potem nowoczesny garaż i warsztaty remontowe Chevroleta; zrujnowany w czasie II wojny światowej; obecnie w stanie ruiny

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

XXX

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Prezentacja Panoramy Tatr Stanisława Janowskiego.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

XXX

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Lgocki Henryk dr (1861-1917) prawnik krakowski, zleceniodawca i właściciel rotundy, był też właścicielem rotundy w Częstochowie

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

XXX

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

-.

Kalendarium (historia instytucji)

1896 budowa gmachu wg projektu Karola Kozłowskiego

1897 ekspozycja *Panoramy Tatr* Stanisława Janowskiego, Antoniego Piotrowskiego i niemieckiego malarza Ludwiga Bollera przy udziale A. Kotowicza, K. Mańkowskiego, S. Radziejewskiego M. Wańkie, K. Żelechowskiego, E. Jasińskiego, T. Axentowicza; wys. 16 m., długość 115 m. (przedstawiała widok z M miedzianego z umieszczonymi na pierwszym planie postaciami T. Chałubińskiego, W. Gersona, S. Witkiewicza, ks. J. Stolarczyka, Jana Krzeptowskiego-Sabały i innych; inicjatorem obrazu był krakowski prawnik dr Henryk Lgocki). Panorama malowana w Monachium (z braku odpowiednio dużego atelier w Warszawie i Krakowie); w trakcie prac w wyniku upadku z rusztowania zginął Boller. Zarządzający równolegle budowaną rotundą na Karowej dla panoramy Styki *Golgota* odmówili eksponowania tam dzieła, na skutek czego wzniesiono osobny budynek na Dynasach (jakoby kosztem 100 tys. rubli). Ekspozycja zakończyła się kląpą finansową, toteż zamknięto ją w niedługim czasie. Obraz uległ zniszczeniu (zakupiony przez Stykę i pocięty, albo zakupiony przez wojsko i przerobiony na namioty).

1899 prezentacja panoramy Jana Styki *Męczeństwo chrześcijan w cyrku Nerona* (namalowanej jakoby na płótnach z *Panoramy Tatr*)

1910 budynek zaadaptowany na potrzeby teatrów (sala na 1300 widzów)

1913 Teatr Żydowski kierowany przez Ester Rachel Kamińską (debiutowała tam 1916 Ida Kamińska, po wojnie dyrektorka Teatru Żydowskiego w Warszawie)

1926 Warszawer Idiszer Kunstteater (kierowany przez Idę Kamińską)

1937 budynek przebudowano na garaż i warsztaty naprawcze Chevroleta

1939-1945 zruinowany nie odbudowany

2004 niezrealizowany projekt przebudowy na wysokościowiec

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

brak

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Panorama Tatr

Strategia pozyskiwania zbiorów

brak danych

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

brak danych

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

brak danych

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

brak danych

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Zob. Szczegółowa historia instytucji

Wystawy czasowe

Zob. Szczegółowa historia instytucji

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

brak danych

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

brak danych

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Najnowszy Przewodnik po Warszawie, Warszawa 1903; s. 10
Z. Leśnicki *Panorama europejska jako fenomen kulturowy oraz historia ośmiu panoram polskich*, Warszawa: Dom Wydawniczy Bellona, 1999;
Panorama Tatr, Wikipedia (https://pl.wikipedia.org/wiki/Panorama_Tatr: dostęp 4.01.2019);
Blog *Warszawy historia ukryta* (<https://whu.org.pl/2015/11/01/obozna-tatry-w-rotundzie>: dostęp 4.01.2019)

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

UWAGI:

Rotundy i eksponowane w nich panoramy nie były rzecz jasna muzeami, ale stanowiły istotny element kultury wizualnej miast jako placówki ekspozycyjne sztuki (np. Panorama Raclawicka we Lwowie)

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Tomasz F. de Rosset

Data sporządzenia karty:

2019-01-04

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

XXX

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	